

ÎN MIJLOCUL
SFÎNŢILOR

JIM FOREST

Sfântul Gheorghe şi balaurul

Ilustraţii de
VLADISLAV ANDREJEV

Traducere de DRAGOŞ DĂSCĂ

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfinţitului

Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

editura
doxologia

Localnicii nu-i dăduseră vreun nume fiarei. De când își făcuse sălaș în acele locuri, fusese cunoscută doar ca „balaurul”. Oamenii vorbeau despre ea cu șoapte temătoare, de parcă fiara putea fi chiar după colț, pândindu-i.

Mulți din cetate văzuseră balaurul de la depărtare. Deși fiecare avea propria părere despre înfățișarea acestuia, toată lumea știa că era mult mai mare decât un cal, trupul său era acoperit cu solzi de un verde smarald, sufla foc când se înfură și putea vorbi cu o voce care avea autoritatea unui rege. Sălașul lui se afla într-un lac în care nimeni nu înotase sau pescuise vreodată. Avea un miros îngrozitor. Copiii fuseseră avertizați: „Dacă vreodată veți simți miros de putreziciune, fugiți spre casă cât de repede vă țin picioarele! Balaurul se află în preajmă!”

ANI MULȚI, FĂRĂ DE NUMĂR,
oamenii trăiseră în pace cu balaurul; era însă
o pace primejdioasă. În fiecare săptămână,
îi aduceau două oi. Mai mult de o sută de oi
jertfite pe an era un bir apăsător, dar, altminteri,
balaurul s-ar fi năpustit asupra cetății și i-ar fi
mâncat pe toți oamenii din ea și din împrejurimi.
Povești din vechime vorbeau despre cum fiara
se năpustise deseori asupra cetății,
ucigând oameni și arzând case.

Oile erau aduse de obicei de un cioban din cetate și
de fiul său pe un câmp, unde balaurul le mânca.
Într-o zi nefericită, băiatul nu a părăsit oile în
grabă... Nu doar oile au fost mâncate, ci și fiul
ciobanului. Din acea zi înainte, balaurul a poftit
și altceva în afară de oi. Dorea ca hrană și un copil.

Ce puteau să facă oamenii? Nimeni nu îndrăznea
să se lupte cu balaurul. Cine putea nădăjdui
să învingă un monstru care sufla foc? Bărbații
au fost cuprinși de disperare, gândind că este
imposibil să se lupte cu o fiară care avea solzi
tari ca diamantele. Și toți își puteau închipui cu
ușurință ce urma să se întâmple cu cetatea dacă
îs-ar împotrivi balaurului. „Mai bine să piară
doisprezece copii pe an decât să piară întreaga
cetate”, a hotărât regele.

ASTFEL CĂ DE ATUNCI

s-a tras la sorți în fiecare lună cine avea să fie dat hrană balaurului. Numele tuturor copiilor de la doisprezece până la optsprezece ani erau puse într-un vas. Regele, în fiecare lună, scotea de acolo o bucată de hârtie cu un singur nume - al copilului care urma să fie dat hrană fiarei.

De fiecare dată când regele trebuia să întindă mâna în vasul cu numele copiilor, degetele îi tremurau. Nici un copil nu era iertat. „Ce mă fac dacă scot hârtia cu numele singurului meu copil, Elisabeta, iubita mea fiică?” Dar sorții păreau să fie de partea lui. Au trecut luni, apoi ani și, de fiecare dată, un alt nume era pe hârtie. Alți părinți strigau de durere, dar regele și regina au fost cruțați de pierderea copilului lor.

A venit și luna în care Elisabeta urma să-și sărbătorească cea de-a nouăsprezecea aniversare. Numele ei avea să nu mai fie pus în vas. Doar o lună mai rămăsese...

În ziua tragerii la sorți, regele s-a apropiat de vas, rugându-i pe toți zeii să-și țină degetele departe de sorțul cu numele fiicei sale. Dar zeii erau muți și surzi. Când mâna lui tremurândă a despăturit hârtia, a văzut că pe aceasta era scris numele „Elisabeta”.

TOATĂ CETATEA PLÂNGEA

împreună cu regele și regina, în timp ce Elisabeta conducea cele două oi spre câmpul de jertfă. Elisabeta era iubită de toată lumea din cetate. Când cânta, vocea îi era ca a unei privighetoare. Când vreun om era bolnav, ea era întotdeauna la capul său, îngrijindu-l.

Elisabeta însăși părea împăcată atunci când și-a luat rămas bun la porțile cetății, îmbrățișându-i pe rând pe fiecare. „Poate că balaurul și-a pierdut pofta de a mânca oameni”, le-a spus părinților ei, „sau poate că a murit de vreo boală”.

Dar, în adâncul inimii sale, nu avea nici o nădejde. Atât de mulți dintre prietenii ei muriseră în trecut... Nimeni nu îndrăznise să se împotrivească vreodată balaurului. Îi părea rău pentru părinții ei, îi părea rău pentru cetate. Însă, de dragul tuturor celor pe care îi iubea, Elisabeta și-a ascuns teama.

Nu s-a uitat înapoi nici când a auzit zgomotul porților care se închideau în urma ei. „Să nu-mi vadă nimeni frica”, își spuse ea. „Fie ca cerul să-mi dea curaj și să mă ajute!”

ATÂT DE ADÂNCITĂ ERA ELISABETA
 în rugăciunea sa deznădăjduită, încât nu și-a dat
 seama că un bărbat venea călare în urma sa.
 L-a văzut abia atunci când a ajuns la marginea
 mlaștinii. Deja putea vedea balaurul care o privea cu
 ochi de foc, în timp ce se îndrepta spre ea.
 Dar sunetul neașteptat al unui cal nechezând a
 făcut-o să privească înapoi.

Elisabeta ar fi fost uimită să vadă chiar și o biată
 arătare de om lângă câmpul balaurului, dar iată că
 acum lângă ea era un cavaler în armură cu o suliță
 ce părea să fie de două ori mai mare decât calul alb
 pe care stătea.

PRIVIREA FURIOASĂ A BALAURULUI

s-a îndreptat asupra cavalerului. Și-a deschis falcile și un râu de foc a țâșnit spre acesta. Elisabeta a țipat de frică...

Fără să țină seama de flăcări, cavalerul s-a năpustit spre fiară. Câmpul de luptă a fost îndată umplut de foc și fum, iar Elisabeta nu a putut vedea întreaga luptă dintre fiară și cavaler. A simțit mirosul îngrozitor al balaurului, dogoarea focului, a auzit zgomotul copitelor calului și strigătul cavalerului: „În numele lui Hristos, supune-te sau pieri!” Apoi s-a așternut o tăcere apăsătoare.

ELISABETA ÎȘI SPUSE:

„Fără îndoială, cavalerul a fost ucis...” Nimic altceva nu părea cu putință. Totuși, după ce adierea vântului a îndepărtat fumul, l-a văzut pe cavaler stând nevătămat lângă armăsarul său și cu lancea în gâtul fiarei.

Balaurul nu era mort - rana nu era pricinuitoare de moarte. Însă gura lui nu mai izvora foc. Balaurul părea uluit și la fel de supus ca un câine dressat.

„CINE EȘTI, DOMNUL MEU?”, întrebă Elisabeta.

„Numele meu este Gheorghe și sunt un cavaler creștin.”

„Ce te aduce aici și de unde ai atât curaj încât să înfrunți în luptă un balaur?”

„Sunt un următor al lui Iisus Hristos, domnița mea. El m-a trimis în lume pentru a vesti numele Lui. Nu mi-a îngăduit să stau și să privesc cum o fiară îți ia viața.”

Elisabeta auzise uneori zvonuri despre cineva numit „Iisus Hristos”, dar, în cetatea ei, oamenii încă mai credeau în vechii zei.

„Domnul meu, vorbește-mi despre acest Iisus și despre cum îți dă puterea de a lupta cu balauri. Niciunul dintre zeii la care poporul meu se închină nu ne-a dat vreodată un asemenea curaj.”

„EXISTĂ DOAR UN SINGUR DUMNEZEU, nu mai mulți”, i-a spus Gheorghe, „dar în unitatea lui Dumnezeu există o Treime - Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt”. Gheorghe a făcut semnul crucii. „Printr-o fecioară numită Maria, Fiul lui Dumnezeu a devenit om și a primit numele Iisus. El i-a învățat pe toți cei care îl ascultau cum să intre în Împărăția lui Dumnezeu. I-a vindecat pe bolnavi și chiar a înviat morții, dar, în cele din urmă, conducătorii poporului au socotit că este primejdios și L-au omorât, răstignindu-L pe o cruce.” Gheorghe arată spre crucea de pe scutul său. „Au crezut că L-au ucis, dar moartea nu L-a putut ține captiv. În a treia zi S-a ridicat din mormânt. Viața a biruit moartea. Iată ce îi face pe cei care îi urmează să fie mai puternici decât balaurii.”

„Domnul meu, vino să le vorbești părinților mei. Trebuie să le spui și lor toate acestea”, i-a rugat Elisabeta.

BALĂURUL GEMU,
făcând-o pe Elisabeta să tresară de spaimă.
„Dar ce vom face cu balaurul?”, a întrebat ea.

„Dezleagă-ți brâul, leagă-l cu acesta de gât și du-l în
cetate”, răspunse Gheorghe. „De acum înainte va fi
străjerul cetății, nu vrăjmașul ei.”

Elisabeta a făcut ce i s-a spus. Fiara rănită pășea în
urma ei precum un câine în lesă. Ea și balaurul mergeau
înainte, apoi venea cavalerul Gheorghe pe calul său,
mânând cele două oi.

ELISABETA ÎȘI PUTEA VEDEA PĂRINȚII
și vecinii stând pe zidurile cetății. Strigăte de
bucurie au izvorât în timp ce porțile se deschideau,
deși la început nimeni nu a îndrăznit să se apropie
de fecioară, deoarece balaurul ședea lângă ea.

Gheorghe le spuse: „Oamenii buni, vă rog să nu
vă fie frică. În numele lui Iisus Hristos, balaurul a
fost îmblânzit. De acum înainte, el va fi străjerul
vostru. Iertați-i răul pe care l-a făcut în trecut.
Vindecăți-i rănilile și îngăduiți-i să fie slujitorul
vostru”.

REGELE A FOST CEL DINTÂI

care a făcut un pas înainte, îmbrățișându-și fiica, apoi întâmpinându-l pe Gheorghe. „Ai salvat nu doar viața fiicei mele, ci a multor altora care ar fi fost jertfiți balaurului. Cum te-am putea răsplăti vreodată? Ce îți putem dărui? Cu bucurie îți dăm tot aurul și toate pietrele prețioase pe care le avem.”

„DOMNUL MEU”, A RĂSPUNS GHEORGHE,
 „nu vreau o astfel de comoară. Îmi doresc doar
 mântuirea ta. Îngăduie-mi să îți fac cunoscută ție
 și tuturor celor care trăiesc în această cetate viața
 și învățătura lui Iisus. Acesta le dăruiește celor
 care cred în El puterea de a păși peste scorpii și
 peste balauri. Nu cer decât să vă pregătiți pentru
 Botez”.

„Așa să fie”, a răspuns regele.
 „Așa să fie!”

SFÂNTUL GHEORGHE ~ PORTRET ISTORIC ~

Întâmplările adevărate se strecoară în legende, iar legendele devin mituri.

Adevăratul Sfânt Gheorghe nu a văzut nicio dată un balaur și nici nu a salvat o prințesă aflată în primejdie. Nici măcar nu suntem siguri că a avut un cal sau a folosit o sulică sau o sabie. Este posibil să fi fost agricultor. Numele „Gheorghe” înseamnă „lucrător al ogorului”. Din acest motiv, Sfântul Gheorghe este ocrotitorul agriculturii, turmelor, cirezilor și păstorilor.

Fiind un creștin care s-a născut la sfârșitul secolului al III-lea după Hristos și a murit la începutul secolului al IV-lea, Sfântul Gheorghe a fost unul dintre numeroșii martiri ai Bisericii timpurii. Cuvântul „martir” înseamnă „martor” în limba greacă. Martirul este cel

care moare pentru Hristos și a cărui moarte dă mărturie pentru credința sa.

Ceea ce l-a făcut pe Gheorghe un sfânt deosebit de iubit și pomenit de Biserică a fost neînfricarea cu care și-a mărturisit în mod deschis credința într-o perioadă de persecuție îngrozitoare, când mulți alți creștini sperau să nu fie descoperiți de păgâni. Potrivit unei relatări din vechime, Sfântul Gheorghe a mers într-un loc public și a zis cu glas tare: „Toți zeii neamurilor sunt diavoli. Dumnezeuul meu a făcut cerurile și este adevăratul Dumnezeu”. Pentru aceasta, Sfântul Gheorghe a fost arestat, chinuit și, în cele din urmă, omorât. Data probabilă a muceniei sale este 23 aprilie 303, în orașul Nicomidia (în nord-vestul Turciei de astăzi). Trupul său a fost adus mai târziu la locul său de naștere, Diospolis, cunoscut mai

Pagina anterioară: Sfântul Gheorghe, icoană din Biserica „Sfântul Gheorghe”, Staro Nagoricane, Macedonia.

Această pagină, de la stânga la dreapta: 1) Sfântul Gheorghe și balaurul. Novgorod, Rusia, cca 1450-1500; 2) Sfântul Gheorghe și balaurul; 3) Sfântul Gheorghe și balaurul. Icoană rusească, începutul secolului al XV-lea, Galeria Tretiakov, Moscova. Copyright: Scala/Art Resource, New York.

târziu sub numele de Lida, astăzi ca Lod, în Israelul modern. Mărturia sa curajoasă a dus la convertirea multor oameni și a dat mai mult curaj celor deja botezați.

Sfântul Gheorghe a fost una dintre primele victime ale persecuției anticreștine organizată de împăratul Dioclețian, care a început în februarie 303. Bisericile au fost distruse și manuscrisele conținând cărți din Sfânta Scriptură au fost arse. Toți supușii romani au primit poruncă să facă sacrificii rituale zeilor Romei. Cei care refuzau riscau pedepse aspre. Mulți au fost trimiși în exil ca sclavi în mine și cariere de piatră, în Egipt și Palestina. Mii de creștini au fost chinuți și mulți omorâți. În cele din urmă, în 311, prigoana s-a încheiat. Dioclețian s-a retras de la conducere, iar noul împărat Galeriu era grav bolnav și aproape de moarte. Galeriu a publicat un edict de toleranță, care le îngăduia creștinilor să-și refacă lăcașurile de cult și să se închine așa cum doreau, fără intervenții din partea statului roman, cu condiția să nu facă nimic pentru a tulbura pacea.

Persecuția s-a încheiat, dar amintirea celor opt ani de suferință nu va fi uitată niciodată. Sfântul

Gheorghe a fost unul dintre sfinții a căror mărturie a rămas mereu vie. Icoana sa a fost așezată în tot mai multe biserici. Odată cu trecerea veacurilor, el a devenit sfântul ocrotitor nu numai al multor biserici și mănăstiri, ci chiar al unor orașe și țări întregi. Spre exemplu, primii domnitori ai Moldovei l-au ales ca ocrotitor al țării și au ridicat multe biserici în cinstea lui.

În primele icoane, realizate în secolele anterioare răspândirii legendei despre lupta sa cu balaurul, îl vedem îmbrăcat în soldat și ținând crucea muceniei.

Este posibil ca Sfântul Gheorghe să fi fost militar, dar o altă explicație pentru zugrăvirea sa în icoane purtând îmbrăcăminte militară este faptul că el exemplifică atât de bine calitățile despre care a vorbit Sfântul Pavel în Epistola sa către Efeseni, în care îi îndeamnă pe cei care cred în Hristos să poarte coiful mântuirii și platoșa dreptății, să fie îmbrăcați în adevăr, să-și încalțe picioarele, gata fiind pentru propovăduirea Evangheliei păcii, să poarte sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, și să se apere de săgețile aprinse ale diavolului cu scutul credinței (Efeseni 6, 10-17). O astfel de

utilizare simbolică a echipamentului unui soldat roman nu exclude posibilitatea ca Sfântul Gheorghe să fi fost într-adevăr soldat. Oamenii din fiecare clasă și profesie erau atrași de Evanghelie, soldații numărându-se printre ei. Sfântul Gheorghe ar fi putut fi unul dintre aceștia.

Abia în secolele ulterioare a apărut legenda balaurului. Au existat mai multe variante, dar cea mai populară conține povestea despre un balaur care locuia într-o mlaștină și care era venerat de localnicii nebotezați. Aceștia, de frică, își sacrificau copiii pentru a potoli fiara. În cele din urmă, a venit rândul fiicei regelui, Elisabeta, să fie sacrificială. În timp ce se îndrepta spre sălașul balaurului, Sfântul Gheorghe a apărut călărind un cal alb. S-a rugat Tatălui, Fiului și Duhului Sfânt, apoi l-a supus pe balaur cu sulita sa. După aceea, Elisabeta a adus fiara învinsă în cetate.

Potrivit *Legendei de Aur*, o colecție de vieți de sfinți, scrisă de Iacob de Varagine în jurul anului 1260, monstrul rănit a urmat-o pe Elisabeta „de parcă ar fi fost o fiară blândă și prietenoasă”. După ce a refuzat să fie răsplătit cu aur, Gheorghe i-a îndemnat pe localnici să primească botezul. Regele a fost de acord, promițând, de asemenea, să construiască biserici, să-i cinstească pe

Sfântul Gheorghe și balaurul. În planul de jos, Elisabeta leagă balaurul cu cingătoarea sa. Novgorod, Rusia, începutul secolului al XIV-lea.

Calul alb pe care Sfântul Gheorghe stă în icoană, o făptură grațioasă la fel de ușoară ca aerul și neînfricată precum călărețul său, reprezintă curajul pe care Dumnezeu i l-a dat Sfântului când înfruntau răul. Este curajul pe care Dumnezeu îl dă fiecărui creștin care primește martiriul. În multe versiuni ale icoanei, sulita pe care o ține Sfântul Gheorghe este zugrăvită odihnindu-se ușor în mâna deschisă, ceea ce înseamnă că puterea lui Dumnezeu, nu puterea omului, este cea care învinge răul. Observați cât de subtilă este sulita și că, în multe icoane ale Sfântului Gheorghe, există o mică cruce în vârful ei. Icoana subliniază ideea că nu cu arme se învinge răul, ci cu puterea Crucii dătătoare de viață, care deschide calea Învierii.

preoți, să participe la slujbele religioase și să fie milostiv față de săraci.

Din punct de vedere istoric, povestea despre balaur este o legendă. Cu toate acestea, dacă ne gândim la ceea ce ea simbolizează, vedem că imaginea unui balaur care scuipă foc este o modalitate foarte bună de a închipui răul cu care s-a confruntat Sfântul Gheorghe și pe care l-a învins. Sfântul a înfruntat și a biruit un vrăjmaș care înspăimânta majoritatea oamenilor din vremea sa. Putem înțelege că balaurul este acel lucru de care ne temem cel mai tare.

De asemenea, chiar și în lupta cu balaurul, chipul Sfântului Gheorghe nu arată nici o urmă de furie, ură sau tulburare. Chipul său liniștit ne amintește de porunca lui Hristos ca cei care Îi urmează să-și iubească dușmanii.

În multe versiuni ale icoanei, mâna Mântuitorului este întinsă din cer într-un semn de binecuvântare. Acest detaliu ne amintește că orice lucru pe care îl facem aduce roade bune numai dacă este voia lui Dumnezeu și dacă are binecuvântarea Lui.

În versiunile mai detaliate ale icoanei întâlnim scene despre ce s-a întâmplat înainte și după lupta cu balaurul. Uneori, în fundal se vede un castel, de la ferestrele căruia părinții Elisabetei urmăresc lupta.

Unele icoane care înfățișează biruința Sfântului Gheorghe o zugrăvesc pe Elisabeta conducând balaurul rănit cu o lesă făcută din cingătoarea sau eșarfa ei – o biruință a vieții asupra morții, asemănătoare

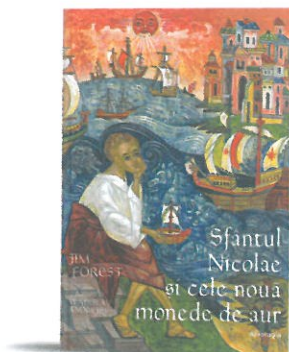
cu Învierea lui Hristos. Aducerea în cetate a unui balaur rănit, dar încă viu, în noul său rol de străjer, este un simbol puternic al convertirii, mai degrabă decât al nimicirii vrăjmașilor. Rodul final al luptei Sfântului Gheorghe cu balaurul nu este nici victoria asupra unui monstru, nici recompensa financiară pentru o luptă reușită, ci convertirea oamenilor necredincioși și botezarea lor.

În cele din urmă, așa cum este cazul cu fiecare icoană, cea a Sfântului Gheorghe nu este un ornament decorativ, ci o chemare la rugăciune. Icoana Sfântului Gheorghe trebuie să se afle în fiecare casă unde familia se roagă să primească de la Hristos-Dumnezeu darul curajului – curajul de a fi un ucenic credincios al lui Hristos; curajul de a lupta, în loc de a fugi din fața oricărui „balaur” pe care îl întâlnim în viață; curajul de a trăi în așa fel încât ceilalți oameni să înțeleagă tot mai mult Cine este Hristos și ce este viața pe care El ne-o dă în dar.

SFÂRȘIT

De același autor:
Sfântul Nicolae și cele nouă monede de aur

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FOREST, JIM

Sfântul Gheorghe și balaurul / Jim Forest ; il. de Vladislav Andrejev ; trad. de Dragoș Dâscă ; carte tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. - Iași : Doxologia, 2020

ISBN 978-606-666-930-6

I. Andrejev, Vladislav (il.)

II. Dâscă, Dragoș (trad.)

2

© Jim Forest (text), Vladislav Andrejev (illustrations). Published by permission.

© Doxologia, 2020.

ISBN: 978-606-666-930-6

Redactor: Pr. Lucian Radu

Corector: Cristi Reuț

Design: Ștefan Pintilie

DTP: Leonard Lunguleac

Întâmplările adevărate se strecoară în legende, iar legendele devin mituri. Fiind un convertit creștin care s-a născut la sfârșitul secolului al III-lea după Hristos și a murit la începutul secolului al IV-lea, Sfântul Gheorghe a devenit unul dintre numeroșii martiri ai Bisericii timpurii. Martirul este cel care moare pentru Hristos și a cărui moarte dă mărturie pentru credința sa.

În primele icoane, realizate în secolele anterioare răspândirii legendei despre lupta sa cu balaurul, îl vedem îmbrăcat în soldat și ținând crucea muceniciei. Balaurul cu care s-a luptat sălășluia într-o mlaștină și era venerat de oamenii nebotezați. Aceștia, de frică, își

sacrificau copiii pentru a potoli fiara.

În cele din urmă, a venit rândul fiicei regelui, Elisabeta, să fie sacrificată.

Dar a reușit să scape, prin intervenția minunată a Sfântului Gheorghe.

ÎN MIJLOCUL
SFINȚILOR

editura
doxologia

edituradoxologia.ro

9 786066 669306

JIM FOREST

ilustrații de
VLADISLAV
ANDREJEV

Sfântul Gheorghe și balaurul

editura
doxologia

